

Sociale Forhold og Beskæftigelses anlægssforslag

Anlægsplan for Sociale Forhold og Beskæftigelse 2024-2025

I budgetlægningen for 2022-2025 udmøntes 80 mio. kr. fra anlægssbufferen i hvert af årene 2024 og 2025.

MSB har traditionelt i forbindelse med tidligere anlægsplaner primært fremsendt forslag om udbygning af boliger og pladser inden for socialområdet. Men i 2021 blev den 10-årige investeringsplan 2024-2033 besluttet af byrådet. I den forbindelse fik MSB udmøntet anlægsmidler til hovedparten af behovet for nye boliger og pladser på socialområdet frem til 2033.

MSB foreslår derfor i indeværende anlægsplan, at der i forbindelse med udmøntning af anlægssbufferen for 2024-2025 udmøntes anlægsmidler til følgende hovedområder:

- *Brand/alarmering – nødvendig sikring og optimering af brandalarmeringsudstyr*
- *Idrætslignende tilbud*
- *Løft af Indeklima*
- *Social balance i byudviklingen*
- *Velfærdsteknologi*

I nedenstående projektskemaer udlagt af borgmesterens afdeling til afdelingernes anlægssforslag gennemgås de fem foreslåede anlægsinvesteringsområder fordelt i anlægssbufferens udmøntningsår 2024-2025.

Sociale Forhold og beskæftigelse – projekt 1

Brandalarmering – nødvendig sikring og optimering af brandalarmeringsudstyr (MSB tværgående)

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	2.000	2.000	4.000
Egenfinansiering – anlæg Eksternt tilskud			
Forrentning 3% af anlægssum*			
SUM (ønsket finansiering)	2.000	2.000	4.000
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

I forbindelse med byrådets seneste udmøntning af anlægsmidler for 2022-2023 fik MSB udmøntet 3 mio. kr. til igangsætning og optimering af brandsikkerheden på MSBs tilbud. Baggrunden herfor var at der har været flere tragiske brande på tilbud til ældre borgere i andre kommuner.

MSB igangsatte på denne baggrund, i samarbejde med Østjyllands Brandvæsen og andre rådgivere, processen med at gennemgå MSBs bygningsmasse i forhold til brandsikkerhed. Det har allerede nu synliggjort en række tilbud, som bør brandoptimeres.

Når beboeres tilstand i botilbud udvikler sig i retning af at borgerne bliver mindre selvhjulpne, har det også konsekvenser for behovet for brandsikkerhed. Det kan skyldes alder eller generelt stigende støttebehov i de sociale tilbud. Det betyder, at flere borgerne ikke nødvendigvis er i stand til at følge brandinstrukser, og de kan være mindre mobile og skal have hjælp til evakuering i tilfælde af brand. Det medfører behov for et skifte i bygningens brandklassificering, og kalder på nye investeringer i brandsikkerhed for at sikre overensstemmelse mellem brandsikkerhedskrav og brugen af bygningen, herunder automatisk brandalarmeringsanlæg (ABA-anlæg).

Hertil kommer at ældre bygningen kan have utidssvarende brandsikkerhed som særligt udfordrer, hvor fysisk og psykisk handicap, sindslidelse eller misbrug gør borgerne afhængige af et system, der alarmerer automatisk. En investering i brandsikkerhed skal dermed understøtte personalets og brandvæsnetts hurtige indgriben i tilfælde af brand.

Den første brandpulje er udmøntet med en ligelig fordeling mellem screening af ejendomme og implementering af anbefalinger for øget brandsikkerhed. Omfanget har vist sig at være større end forventet, både brandtekniske anlæg og opgaver med at instruere og vejlede ledelse og personale har under corona restriktionerne krævet ekstra tid og ressourcer. Der er derfor på nuværende tidspunkt en del ejendomme, som stadig mangler screening og dernæst implementering og den praktiske efterlevelse af brandsikkerhed, herunder ABA-anlæg og andre anbefalinger fra brandmyndighederne. Det vurderes derfor at der er behov for yderligere ressourcer for at nå i mål med at sikre brandsikkerhedstiltagene.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Det foreslås, at der reserveres en pulje på 4 mio. kr. til det fortsatte arbejde med nye og forbedrede brand- og alarmeringsystemer på de sociale tilbud, der har behov for brandoptimeringen. Beløbet er vurderet med baggrund i priser på ABA-anlæg samt den nuværende viden omkring tilbuddenes aktuelle brandsikkerhedsniveau.

Midlerne foreslås afsat som en KB-bevilling, for at fremme en hurtig gennemførelse af projektet.

Nøgletal Brandalarmering – nødvendig sikring og optimering af brandalarmeringsudstyr

2022-priser – tusind kr.	Enheder	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Gennemgang/undersøgelse, brandoptimeringsudstyr, ABA-anlæg mv.				4.000	4.000
I alt, byggeri/anlæg				4.000	4.000

Da der er tale om et rammebeløb og erfaringerne med sikring og optimering af brandalarmeringsudstyr er beskedne, er beløbet ikke baseret på nøgletal og der kan ikke anvises relevante benchmark. Det er derfor for tidligt at anviser skaleringsforslag.

Sociale Forhold og beskæftigelse – projekt 2

Idrætslignende tilbud (Tværgående MSB)

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg			
Egenfinansiering – anlæg			
Eksternt tilskud			
Forrentning 3% af anlægssum*			
SUM (ønsket finansiering)			
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Aarhus Kommune ønsker at imødekomme den demografiske udvikling og dermed tilvejebringe flere boliger og pladser til det øgede antal af borgere, der flytter til byen og har behov for et tilbud indenfor socialområdet. Med byrådets 10-årige investeringsplan 2024-2033 er hovedparten af det fremtidige behov for nye boliger og botilbudspladser dækket frem til 2033.

Behovet for nye bolig- og pladstyper efter 2026 vil indgå i den efterfølgende anlægsplan for årene 2026-2027, som behandles af byrådet i forbindelse med budgettet for 2024-2027.

MSB har imidlertid et ønske om at kunne anvende nogle af de allerede udmøntet anlægsmidler til nye lærings- og beskæftigelsespladser fra sidste års 10-årige investeringsplan til idrætslignende tilbud fx i samarbejde med andre områder i kommunen.

Idrætsstilbud i Lærings- og Beskæftigelsespladser

MSB har i en årrække haft et efterslæb i forhold til lærings- og beskæftigelsespladser. Med sidste års vedtagelse af den nye 10-årige investeringsplan 2024-2033 fik MSB imidlertid anlægsmidler til 160 nye lærings- og beskæftigelsespladser. Efterspørgslen fra borgere og pårørende inden for socialområdet er stigende i forhold til lærings- og beskæftigelsespladser centreret omkring aktivitet og fysisk udfoldelse.

For at indhente efterslæbet af lærings- og beskæftigelsespladser, er det nødvendigt at etablere lærings- og beskæftigelsespladser hurtigere end boligbehovet, fx ved at etablere en del af pladserne, som idrætsstilbud sammen med det etablerede foreningsliv og på tværs af målgrupper inden for handicapområdet og eventuelt som et tværmagistratsligt projekt i samarbejde med Kultur og Borgerservice. En prioritering af midlerne i retning af flere idrætsstilbud forudsætter ikke yderligere midler.

Driftsudgifterne afholdes inden for driftsområdets budget.

Et byggeri af et nyt idrætsstilbud vil blive projekteret og udført efter den nye bæredygtighedsklasse, for derved at kunne beregne byggeriets CO2 aftryk og vælge materialer og byggeprocesser med det mindste klimaaftryk og højeste grad af genanvendelighed. Eventuelle merudgifter som følge af ekstra klimatiltag vil blive ansøgt dækket af 5% klimapuljen til byggeri, som byrådet afsatte i den 10-årige investeringsplan for 2024 – 2033. Det undersøges i den forbindelse, om pladserne kan etableres ved ombygning af eksisterende ejendomme, for at understøtte en cirkulær ejendomsøkonomi.

Sociale Forhold og Beskæftigelse - projekt 3

Løft af indeklimaet

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	18.500	23.500	42.000
Egenfinansiering – anlæg			
Eksternt tilskud			
Forrentning 3% af anlægssum*			
SUM (ønsket finansiering)	18.500	23.500	42.000
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Hovedparten af MSBs tilbud er botilbud, hvor borgeren bor og har hele sit liv og dagligdag. De fysiske rammer er derfor grundlæggende for borgerens trivsel og afgørende for at de pædagogiske og socialfaglige strategier kan udfolde sig og understøtte borgerens livsmestring. De fysiske rammer er ikke tidssvarende i alle MSBs servicelovstilbud, og der er behov for et generelt løft af indeklimaet i de utidssvarende tilbud. Dette bekræftes af MSBs bygningskyndige personale.

Dette bekræftes ligeledes af socialtilsynets ny-godkendelser på handicapområdet, som aktuelt pågår med Socialtilsyn Midt. Processen med ny-godkendelser af MSBs tilbud har baggrund i at MSB har besluttet, at der på handicapområdet skal etableres en ny tilsynsstruktur. Forvaltningen har derfor anmodet Socialtilsyn Midt om at ændre tilsynsstrukturen således, at tilsynet fremover fører selvstændigt tilsyn med hver enkelt tilbud, i stedet for at tilsynet udfører et samlet tilsyn på borgercenterniveau for alle de tilbud inden for det pågældende borgercenter (Vest, Nord og Syd).

Der er en række faglige og ledelsesmæssige fordele ved at tilsynsstrukturen for tilbud under Voksne, Job og Handicap ændres, så der fremadrettet føres tilsyn med det enkelte tilbud. Med den nye struktur får de enkelte tilbud en tilsynsrapport, der er målrettet deres indsats og kvalitet og ikke omhandler hele borgercentret. En sådan mere præcis tilbagemelding vil gøre det nemmere for den enkelte afdelingsleder at agere på de forhold som fremhæves – både positivt og negativt. Dermed skabes et bedre grundlag for kvalitetsudvikling og en konstruktiv vejledning og sparring med socialtilsynet. En ulempe ved den hidtidige tilsynsstruktur var, at udfordringer på ét tilbud potentielt fik konsekvenser for de øvrige afdelinger i det pågældende borgercenter fx med skærpet tilsyn eller inddragelse af centres godkendelse gældende for samtlige tilbud. Det medførte usikkerhed på tilbuddene, hvor der er en tilfredsstillende kvalitet.

Byrådet har tidligere besluttet betydelige investeringer i et bedre indeklima for kommunens børn og unge i skoler og dagtilbud. Nu foreslår MSB at investere i at mennesker med handicap, socialt udsatte og borgere med socialpsykiatriske udfordringer får et bedre indeklima. Det skal ske gennem en modernisering af de fysiske rammer, som gør af Aarhus Kommunes sociale tilbud kan leve op til socialtilsynets krav, og sikrer et tidssvarende indeklima til de børn, unge og voksne der har mest behov for en hjælpende hånd.

De enkelte tilbud har ikke økonomiske ressourcer til at kunne gennemføre mærkbare ændringer for borger-nes indeklima, som ville kunne gøre en reel forskel. For at sikre en samlet og helhedsorienteret indsats, skal der afsættes en betydelig anlægsramme til at løse indeklimaproblematikker.

Udfordringerne med indeklimaet omfatter manglende opfyldelse af socialtilsynets krav som fx fravær af køk-keners i boliger, deletoiletter og fællesbad. Herudover er der udfordringer med dårlig ventilation, manglende frirum i fællesarealer og små rum, der ikke giver plads til fysisk aktivitet, såvel som uegnet belysning, slidte akustikløsninger og svigtende temperaturregulering mv. Et sundt indeklima i MSBs tilbud skal dermed ske gennem en opdatering af de fysiske rammer til et tidssvarende niveau.

For at sikre at de mest betydelige udfordringer prioriteres vil MSB indledningsvis foretage en grundig afdæk-ning af indeklimaudfordringer på tilbuddene. på grundlag af denne afdækning skal renovering, ombygning og nybyggeri sikre et godt indeklima i MSBs tilbud, således at de fysiske rammer understøtter borgerens liv og de socialfaglige og pædagogiske strategier.

I nedenstående tabel er listet eksempler fra de foreløbige tilbagemeldinger fra MSBs tilbud i forhold til inde-klimaproblematikker. Eksemplerne er ikke prioriterede eller udtømmende.

Tilbud	Indeklimaproblematik
Botilbud Hvilstedhus	Socialtilsynet påpeger problematikker i forhold til utidssvarende rammer, herunder manglende toilet/bad og køkken i boliger. Bygningsændringerne skal jf. Socialtilsynet iværksættes senest i 2022 for at tilbuddet kan opnå nygodkendelse.
Botilbud Snåstrup Vestergård	Socialtilsynet påpeger problematikker i forhold til utidssvarende rammer, herunder manglende køkken i to boliger. Bygnings-ændringerne skal jf. Socialtilsynet iværksættes senest i 2022 for at tilbuddet kan opnå nygodkendelse
Skæve boliger Tilst Søndervej	Mangler plads til fællesaktiviteter og andre daglige aktiviteter i fælleshuset. Nuværende rammer giver udfordringer/konflikter for målgruppen, som ikke kan trække eller skærme sig.
Tuestenhuse	Etablering af overnatningsmulighed for rådighedsmedarbejdere
Provstebakken	Der er meget beskedne fællesfaciliteterne og de lokaler der er til rådighed, anvendes fuldt ud.
Kultur- & kontaktsted Kragelund	Nedslidte lokaler og toiletter. I vinterperioden er huset meget koldt med træk flere steder, og om sommeren det modsatte pga. nødtørrig ventilation. Huset er meget utæt, hvorfor der er en del træk/kuldebroer
Østervang forsorgshjem	Dårlig ventilation, brug for ny rumindretning (små lokaler), manglende lydisolering (meget lyd mellem rummene)
Tre Ege forsorgshjem	Dårligt indeklima blandt andet grundet utilstrækkelig ventilation.
Nordbyen, Gøteborg Allé forsorgshjem	Behov for isolering af vægge samt isolering i murværk. Der op-levs dårligt indeklima i bygningerne.
Malmøgade forsorgshjem (unge hjemløse)	Indeklimaproblematikker blandt andet har kældervæggene store misfarvninger og pudsafskalning. Gulv i vaskerum er rå beton, der ikke kan renholdes. Der er høj fugtighed.
Klyngehusene, Skæve boliger Damagervej	Manglende ventilation og uhensigtsmæssig indretning af kom-bineret kontor, køkken og kantine i samme rum
Botilbud Myrholmsvej	Små fællesarealer. Aktiviteter må foregå i ét og samme rum, bl.a. madlavning, pædagogiske aktiviteter og samvær for bebo-erne. Der opleves et højt støjniveau med risiko for konflikter.

Botilbud Stenhøj	Dårligt indeklima, særligt i forårs - og sommerperioden og muligheden for at lufte ud og samtidig løse borgerrelaterede opgaver, fx telefonsamtaler, sparring mm., er dårlige.
Botilbud Tranbjerg (Hus 2)	Seks utidssvarende boliger, der mangler toilet/bad og køkken. Bygningsændringerne skal jf. Socialtilsynet iværksættes senest i 2022 for at tilbuddet kan opnå nygodkendelse
Botilbud Tranbjerg (Hus 4 og 5)	Der mangler køkken i 11 af borgernes boliger. Bygningsændringerne skal jf. Socialtilsynet iværksættes senest i 2022 for at tilbuddet kan opnå nygodkendelse
Botilbud Grundtvigsvej	Køkken, køleskab, spiseplads og toilet deles mellem beboere og personale, da det er fælles areal. Halvmørke lokaler, da fælleslokalet er i kælderen.
Botilbud Hasselager	Dårligt indeklima i flere rum. Behov for bedre ventilation.
Botilbud Stavtruphus	Manglende plads til fællesaktiviteter mm.
Botilbud Søstjernen	Dårligt indeklima. Små rum og utilstrækkelig ventilation.
Botilbud Mårslet	Ventilationsudfordringer i flere rum
Botilbud Majvænget	Små fælleslokaler, manglende belysning og behov for lydisolation. Mangler køkken i flere boliger, men har installationer til at køkken kan installeres. Bygningsændringerne skal jf. Socialtilsynet iværksættes senest i 2022 for at tilbuddet kan opnå nygodkendelse.
Botilbud Nordbyvænget	Dårligt indeklima pga. høj temperatur i sommerperioden.
Botilbud Kilebo	Manglende lokaler samt behov for køkken i flere boliger. Socialtilsynet påpeger, at der som minimum skal der klargøres installationer til at kunne sætte køkken ind.
Botilbud Skovlund	Behov for akustikløsninger. Flere boliger er uden eget toilet/bad og køkkenfaciliteter, herudover udfordringer med belysning og nedslidt fælleskøkken.
Botilbud Skødstrup (Specialpladser)	Behov for køkken i 12 boliger samt skærmning i fælleslokale. Bygningsændringerne skal jf. Socialtilsynet iværksættes senest i 2022 for at tilbuddet kan opnå nygodkendelse
Center for Specialpædagogiske Børnetilbud	Udfordringer med ventilation og fugtigt indeklima samt træk på døgnafdelingerne Toppen, Skovkanten og Lysningen, Årslev Møllevej
Børnecentret	Nedslidte toiletter (Tidlig Indsats)
Familiecentret	Udfordringer med små lokaler

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

I forbindelse med vedtagelsen af Budget 2021 indgik byrådets partier en aftale om at afsatte 400 mio. kr. over en 10-årig periode til bedre indeklima for børn og unge på kommunens skoler og dag- og fritidstilbud.

Med dette forslag peges på en tilsvarende investering i indeklimaet for mennesker med handicap, socialt udsatte og borgere med socialpsykiatriske udfordringer. De samlede 21 mio. kr. fordelt i 2024 og 2025 er et forslag til et rammebeløb, og er derfor ikke baseret på særlige nøgletal eller benchmark.

Det er vurderingen af indsatsen vil være et stort skridt på vejen mod at skabe et bedre indeklima for borgere på socialområdet. Det er samtidig vurderingen at et bedre indeklima vil understøtte en effektiv drift, og derfor ikke vil medføre merdriftsudgifter. Indsatsen forudsættes at kunne udfoldes indenfor de eksisterende driftsbudgetter. Moderniseringen ændrer ikke på det samlede antal pladser på tilbuddene.

Nøgletal indeklimaproblematikker MSB

2022-priser – tusind kr.	Enheder	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Afdækning af indeklimaproblematikker				1.000	1.000
Sundt indeklima MSBs tilbud				41.000	41.000
I alt, byggeri/anlæg				42.000	42.000

Indsatsen kan skaleres alt efter hvor mange, der skal få glæde af et indeklimaløft i perioden. Eksempler på skalering er anført i nedenstående tabel.

Skaleringsmuligheder indeklimaproblematikker MSB

2022-priser – tusind kr.	Enhed	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Sundt indeklima				35.000	35.000
Sundt indeklima				55.000	55.000

Sociale Forhold og Beskæftigelse - projekt 4

Socialbalance i byudviklingen

Finansiering

2020-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	3.000	10.000	13.000
Egenfinansiering – anlæg			
Eksternt tilskud			
Forrentning 3% af anlægssum*			
SUM (ønsket finansiering)	3.000	10.000	13.000
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Centrale byggegrunde og bygge-retter

I Aarhus skal der være plads til alle. De borgere der er socialt udsatte, har socialpsykiatriske udfordringer eller lever med et fysisk handicap er en del af Aarhus, og skal kunne være en del af byens liv. Aarhus er en by i vækst. Der hvor byen vokser med nye boligkvarterer eller ændrer sig ved at skabe nyt liv i gamle byområder, skal der også være plads til MSBs tilbud til borgerne. For at det kan lade sig gøre skal den nuværende pulje af afsatte midler til centralt placerede grunde i MSB øges. MSB foreslår derfor, at der afsættes 3 mio. kr. til at sikre yderligere centrale placeringer af tilbud til udsatte og handicappede borgere i Aarhus.

Sydhaven

I den nye bydelsplan for Sydhavnskvarteret er der store ambitioner om at skabe en åben bydel sammen med de socialt udsatte borgere i byen. En bydel der er åben og integreret med den øvrige by. Brugergrupper fra de sociale tilbud på Sydhavnen skal inddrages og være med til at forme deres egen fremtid i den nye bydel.

I stedet for de sporadiske spredte tilbud, som lever deres eget liv på Sydhavnen, er der en lokal vision for området udviklet i samarbejde mellem byudviklere og entreprenører, de sociale tilbud og deres brugere under navnet Sydhaven der inviterer til, at bylivet på Sydhavnen leves sammen med brugerne af de sociale tilbud samtidig med at Sydhaven åbner sig mod og inviterer det omkringliggende Aarhus ind til samspil og samvær. Formålet er at brugerne af de sociale tilbud bliver en integreret del af byen og det byliv der kommer i det nye Sydhavns kvarter.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Projektet vurderes at koste i omegnen af 20 mio. kr. inklusiv udgifter til grundkøb. Det forventes at ca. halvdelen af finansieringen kan findes fra fonde og lignende, hvis disse muligheder mod forventning ikke kan lade sig gøre vil MSB forsøge at finde finansiering inden for rammen.

Nøgletal Social balance i byudviklingen

2022-priser – tusind kr.	Enheder	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Centrale byggegrunde og bygge-retter				3.000	3.000
Sydhaven byggeri	1	479	20.869	10.000	10.000
I alt, byggeri/anlæg				13.000	13.000

Begge forslag kan skaleres op og ned i forhold til antallet af centrale placeringer, som kan tilbydes borgere inden for MSBs område samt størrelsen og omfanget af anlægsprojektet Sydhaven på Sydhavnen.

I nedenstående skaleringstabeller er det foreslået at skalere det afsatte beløb til centrale placeringer og bygge-retter skaleret i forhold til beløbet. Forslaget vedrørende anlægsprojektet Sydhaven er skaleret i forhold til det areal der foreslås medfinansieret af anlægsbufferen og dermed størrelsen af det fremtidige tilbud.

Skaleringsmuligheder socialbalance i byudviklingen – centrale byggegrunde og bygge-retter

2022-priser – tusind kr.	Enhed	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Centrale byggegrunde og bygge-retter				2.000	2.000
Centrale byggegrunde og bygge-retter				4.000	4.000

Skaleringsmuligheder socialbalance i byudviklingen - Sydhaven

2022-priser – tusind kr.	Enhed	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Sydhaven	1	200	20.869	4.174	4.174
Sydhaven	1	600	20.869	12.521	12.521

Sociale Forhold og beskæftigelse – projekt 5

Velfærdsteknologi

Finansiering

2020-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	10.700	10.300	21.000
Egenfinansiering – anlæg			
Eksternt tilskud			
Forrentning 3% af anlægssum*			
SUM (ønsket finansiering)	10.700	10.300	21.000
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

I den sociale bæredygtighedsplan er investering i velfærdsteknologiske løsninger et afgørende element for realisering af flere spor. Byrådet har tidligere i forbindelse med budget 2016 bevilget 9 mio. kr. til en investeringspulje til finansiering af velfærdsteknologiske tiltag i nye og eksisterende plejeboliger til borgere med handicap. Investeringspuljen blev dengang anvendt på velfærdsteknologi i forbindelse med etablering af Generationernes Hus (ca. 2 mio. kr.) og derudover disponeret til lokale løsninger i borgercentrene på handicapområdet (ca. 5,5 mio. kr.) samt andre velfærdsteknologiske projekter (ca. 1,5 mio. kr.), herunder virtuel bostøtte mv.

Der er fortsat behov for nye velfærdsteknologiske tiltag og løsninger bredt på socialområdet i Aarhus Kommune. De velfærdsteknologiske løsninger har både et kompenserende og et forebyggende sigte. Det gælder blandt andet anvendelsen af velfærdsteknologiske løsninger, der giver mulighed for at leve et liv på egne præmisser og selv klare en række dagligdagsopgaver. I anlæg af nye og eksisterende boligområder, skal det være muligt at tilbyde borgerne træning af forskellige færdigheder med henblik på at flytte i egen bolig. Det kan f.eks. være træning i egen mestring ved hjælp af teknologier til kognitiv træning og understøttelse af dagligdagens aktiviteter samt brugen af hjælpemidler (f.eks. ind- og udstigningssenge).

Stærkere wi-fi

På handicapområdet er der i dag omkring 800 botilbudspladser, hvoraf det estimeres at ca. halvdelen har behov for stærkere wi-fi. Herudover forventes det fremtidige behov for stærkere wi-fi at følge den demografiske prognose i forhold til antallet af nye botilbudspladser, som skal opføres på socialområdet. Forudsætningerne for ibrugtagning og optimal effekt af de velfærdsteknologiske løsninger er en tilstrækkelig og stabil wi-fi-dækning i alle hjørner af bygningen. Det gælder for eksempel teknologier som fx censorløsninger, der kan registrere hvis borger falder eller giver besked, når beboeren har behov for hjælp, så personalet kan træde til præcis på det tidspunkt, hvor beboeren har brug for hjælp, uden at skulle sidde vagt i lejligheden eller lige uden for døren. Disse teknologier er modne og klar til brug, men bygningerne kan ikke honorere dette uden en stærk wi-fi, der sikrer at data bliver transmitteret og opsamlet, bearbejdet forsvarligt og anvendt. Ydermere vil det betyde at personalet vil kunne dokumentere direkte ind i fagsystemer sammen med borger. Prisen for opgradering af eksisterende netværk forventes at variere mellem 30.000 kr. til 350.000 kr. pr. botilbud, alt efter om der er nedgravet fibernet og om eksisterende krydsfelter mv. har tilstrækkelig kapacitet. Prisen for at etablere nyt wi-fi-anlæg i et nyanlagt botilbud til omkring 20 borgere samt personale vurderes at være omkring 175.000 kr.

Tryghedsskabende teknologier

Der skal endvidere investeres i tryghedsskabende teknologi for at skabe mere ro og stabilitet omkring borgernes hverdag. Det er veldokumenteret at investering i tryghedsskabende teknologi – eks. døgnrytmelys kan bidrage til ro i nattetimerne, hvilket har en positiv effekt for borgere, der kan være urolige om natten. Ligeledes kan sanserum bidrage til at øge borgerens livskvalitet ved fx at mindske og afhjælpe stress samt støtte borgeren i at kunne reducere medicinindtag. De tryghedsskabende teknologier, som ovenstående eksempler, kan dermed også understøtte et bedre arbejdsmiljø ved at mindske konflikter samt potentiel magtudøvelse og utilsigtede hændelser. Resultatet heraf vil alt-andet-lige have en positiv effekt for borgere og på kommunens drift (udgifter til sygefravær, vikardækning, reallokering af ressourcer mm.).

Mestre at bo i egen bolig – Personlige plejeteknologier

I den mere plejkrævende del af de velfærdsteknologiske løsninger, vil en sikring af el og vandudtag i tæt tilknytning til toiletet betyde at borgeren på sigt kan få personlige plejeteknologier som fx et skylletørretoliet, der kan medvirke til at bibeholde værdigheden i borgers liv ved selvmestring af personlig pleje så vidt muligt. Ligeledes vil teknologier som automatisk vindues- og døråbner eller digital styring over smartphone af gardinerne kunne bidrage til borgerens uafhængighed og selvstændighed i egen bolig.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Investering i velfærdsteknologi giver først mening, når teknologien anvendes af borgere i dagligdagen. En forudsætning for at det lykkes, er i stor grad wi-fi-dækning og matchet mellem borgeres behov og teknologien. Der er ikke én teknologi, der passer til alle. Er wi-fi dækning til stede, er der mange mulige løsninger, hvor teknologien kan understøtte borgeren i dagligdagen. For personalet giver teknologien mulighed for dataopsamling, vidensdeling kollegaer imellem f.eks. om bestemte adfærdsmønstre hos borger, og mulighed for et tættere samarbejde med de pårørende. Alt sammen skal ske med respekt for borger og borgerdata.

Den ønskede IT-opgradering og den effektive anvendelse af velfærdsteknologisk udstyr forventes at ville kunne frigive personaletid til borgerne samt levere data som dokumentation, som både vil gavne den kommunale økonomi samt borgernes og personalets hverdag.

MSO bevilger hjælpemidler til den enkelte borger med varige funktionsnedsættelse, og som bor i egen bolig. Når borgeren bor i MSBs botilbud vil en personlig plejeteknologi, som et skylletørretoliet blive betragtet som basis inventar indeholdt i byggeriet og indrettet til borgerne i den pågældende målgruppe.

Kun i enkelte tilfælde, hvor der er behov for individuel tilpasset hjælpemiddel, kan der være tale om en bevilning gennem MSO. Langt de fleste standardhjælpemidler i MSB-institutioner og aktivitetssteder vil blive vurderet til at være standard inventar og dermed udgift for MSB.

Nøgletal Velfærdsteknologi

2022-priser – tusind kr.	Enheder	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Stærkere wi-fi				6.700	6.700
Tryghedsskabende teknologi				6.300	6.300
Personlige plejeteknologier				8.000	8.000
I alt, byggeri/ anlæg				21.000	21.000

Forslaget og dermed indsatsen kan skaleres alt efter hvor bred en vifte af velfærdsteknologiske tiltag, der ønskes gennemført. Det skal i den forbindelse pointeres, som også angivet i ovenstående beskrivelse, at forudsætningerne for en optimal ibrugtagning og effekt af de velfærdsteknologiske tiltage er, at der først og fremmest investeres i tilstrækkelig og stabil wi-fi-dækning i MSBs tilbud. Derfor er stærkere wi-fi ikke skaleret i nedenstående tabel. I stedet er eksempler på skalering af beløb til tryghedsskabende teknologi og personlige plejetechnologier anført i tabellen nedenfor.

Skaleringsmuligheder Velfærdsteknologi – tryghedsskabende teknologier

2022-priser – tusind kr.	Enhed	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Tryghedsskabende teknologi				4.200	4.200
Tryghedsskabende teknologi				8.200	8.200

Skaleringsmuligheder Velfærdsteknologi – personlige plejetechnologier

2022-priser – tusind kr.	Enhed	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift	Nettoudgift
Personlige plejetechnologier				6.000	6.000
Personlige plejetechnologier				10.000	10.000